

Foto: Johan Paulin

Ett starkt avtalsvärde i en tuff tid

Precis på dagen den 31 mars när de första avtalen löpte ut tecknades överenskommelse om nya avtal från den 1 april 2023. Med ett avtalsvärde på 4,1 procent det första året 2023 och 3,3 procent det andra året 2024 är detta det högsta i Industriavtalets 25-åriga historia.

Vi har nått ett resultat som är mycket starkt med tanke på att arbetsgivarnas utgångsbud var 2,0 procent när vi växlade krav i december förra året, säger IF Metalls avtalssekreterare Veli-Pekka Säikkälä.

Jämför man med den inflationssiffran som just nu råder förstår man snabbt att det inte blir någon reallöneökning 2023.

– Det är sant. 2023 kommer att fortsätta vara tufft för många och allra mest för de som har de lägsta lönerna. Men det som är

bra i den uppgörelse som vi nu nått är att den gör det möjligt för en vändning under 2024, säger Veli-Pekka Säikkälä.

Förväntad vändning

De ekonomiska förutsättningarna och beräkningar utifrån dem visar att redan under andra kvartalet 2024 kan det vända.

– Och då har vi ett avtalsvärde på 3,3 procent. Med det nya avtalet har vi goda förutsättningar att komma tillbaka till reallöneökning-

Veli-Pekka Säikkälä, IF Metalls avtalssekreterare.

Foto: Stefan Jerrevång

ar 2024. Det vill säga mer pengar i plånboken, menar Veli-Pekka Säikkälä.

Nivån på de nya avtalens procentsiffra är självklart viktig, men minst lika viktig är även låglönesatsningen och lägсталönerna. Inom vissa avtalsområden tjänar de med lägst lön långt under genomsnittslönen.

– Det är dessa medlemmar som verkligen har det tufft nu. Där behövs det extra satsningar och insamlingsmodeller som gör att den pott som ska fördelas på arbetsplatsen eller inom branschen har tydliga riktlinjer för hur det ska gå till.

Extra för de med lägst lön

I detta tvåårsavtal innebär dessa satsningar en särskild höjning av avtalens lägsta löner på 1 350 kronor från den 1 april 2023. Från den 1 april 2024 innehåller avtalen en låglönesatsning där arbetsplatser eller branscher med anställda som tjänar under 28 211 kronor per månad får en högre lönepott.

– Här blir lönepotten att fördela högre procentuellt sett, säger Veli-Pekka Säikkälä.

2023 kommer att fortsätta vara tufft för många och allra mest för de som har de lägsta lönerna. Men det som är bra i den uppgörelse som vi nu nått är att den gör det möjligt för en vändning under 2024.

En fortsatt satsning på deltids-pension (DP) finns också med i överenskommelsen om de nya avtalen. Den kan variera mellan 0,2 och 0,4 procent beroende på vilket avtalsområde det gäller.

– Variationen beror på hur man har prioriterat på de olika avtalsområdena och ingår i avtalsvärdet. Det här ger våra medlemmar råd att gå ned på deltid i slutet av arbetslivet och att orka ända fram till full pension.

TEXT: annette.lack@ifmetall.se

Bästa möjliga avtal

När jag skriver det här har vi precis presenterat våra nya normerande avtal, efter tuffa förhandlingar med arbetsgivarna.

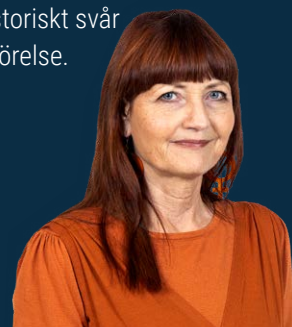
Vi fick till en uppgörelse som innebär 4,1 procent i löneökning första året och 3,3 procent andra året. Ett starkt förhandlingsresultat, eftersom Facken inom industrins utgångsbud var 4,4 procent. Från början ville arbetsgivarna bara ge oss 2 procent.

Och viktigast av allt: Med det här avtalet har vi goda förutsättningar att komma tillbaka till reallöneökningar år två, alltså redan 2024.

Det är oerhört viktigt. För många medlemmar har en pressad hushållsekonomi. Maten, boendet, bränslet och elen har blivit dyrare.

Därför har det varit så viktigt för oss att plocka av arbetsgivarna varenda krona vi kan – men att samtidigt inte spä på inflationen med våra lönekrav. För då skulle våra löner ha fortsatt att minska i värde.

Nu har vi i stället tecknat de allra bästa möjliga avtalen, i en historiskt svår avtalsrörelse.

Marie Nilsson, förbundsordförande

Avtalsuppgörelsen i korthet

Uppgörelsen med arbetsgivarna innebär ett tvåårigt avtal med ett sammanlagt avtalsvärde om 7,4 procent. Årstakten blir därmed 3,7 procent, den högsta i Industriavtalets historia.

TEXT: daniel.k.hermansson@ifmetall.se och annette.lack@ifmetall.se

Avtalsvärde

År ett är avtalsvärdet **4,1 procent** och gäller från den 1 april 2023.

År två är avtalsvärdet **3,3 procent** och gäller från den 1 april 2024.

Höjda lägstralöner

De som har lägst löner är de som drabbas hårdast av den höga inflationen.

Därför höjs lägstralönerna i kollektivavtalen med **1 350 kronor**. Detta sker den 1 april 2023.

Deltidspension – DP

För att man ska ha råd att gå ner i arbetstid de sista åren innan pension sker avsättning till deltidspension. Denna avsättning är mellan 0,2 och 0,4 procent. Exakt avsättning och när den görs varierar mellan de olika kollektivavtalen.

Avtalsområde	2023	2024
Gemensamma avtalet	–	0,2 procent
I-avtalet	0,2 procent	0,2 procent
Kemiska Fabriker	–	0,2 procent
Teknikavtalet	–	0,2 procent
Teko	0,1 procent	0,2 procent

Livsarbetstidspremie – LP

Inom Stål- och metallavtalet avsätts **0,2 procent** från den 1 januari 2024 för livsarbetspremien.

Gruvlivsarbetstidspremie – GLP

För Gruvavtalet är avsättningen för gruvlivsarbetspremien **0,2 procent** från den 1 april 2024.

Övriga avtalsförändringar

Utöver dessa gemensamma vinster sker även andra förändringar i de olika kollektivavtalen. Exempelvis **förstärkt uppsägningskydd** för de som har graviditetsspenning och **förstärkt kollektivavtalad företrädesrätt** för visstidsanställda.

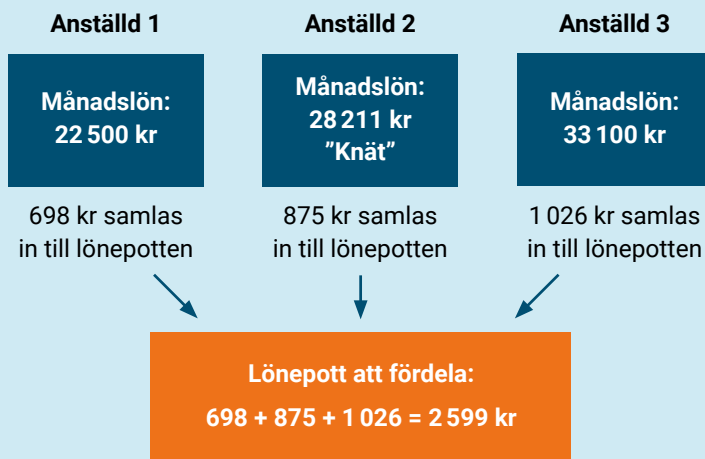

Låglönesatsning – "Knät"

En låglönesatsning sker den 1 april 2024. I illustrationen kan du se hur denna insamlingsmodell fungerar.

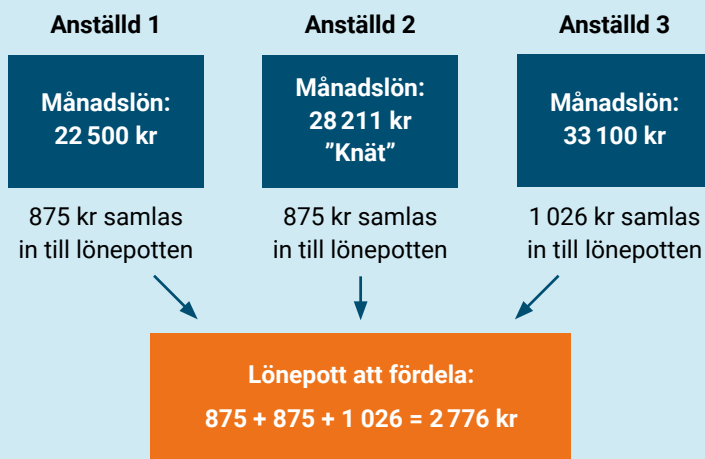
Exempel 1, Teknikavtalet – insamlingsmodell utan låglönesatsning

Här samlas ett värde av 3,1 procent av varje anställds lön in till lönepotten.

Exempel 2, Teknikavtalet – insamlingsmodell med låglönesatsning

Här räknar man löner under "knät" som om de också var 28 211 kr. Därför blir lönepotten större.

Så fungerar "knät" i låglönesatsningen

Även i denna avtalsrörelse har IF Metall och andra förbund drivit kravet om en låglönesatsning. Syftet med den är att i branscher där många har lägre löner ska de anställda få en större lönepott att fördela.

Den konstruktion som används brukar kallas "knät". Det är en insamlingsmodell som gör att för de som tjänar under en viss nivå, ett knä, bildas ett kronantal i stället för en procentsats. I exemplet här är knät satt till 28 211 kronor och den avtalade löneökningen 3,1 procent*. Då blir kronotalet 875 kronor.

* Avtalsvärdet år 2 är 3,3 procent, men av det avsätts 0,2 procent till deltidspension.

Detaljerad information

Detaljerad information om överenskommelse om de nya avtalen och vad de omfattar för respektive avtalsområde kommuniceras via förbundsmeddelande. Förbundsmeddelanden trycks och sänds till avdelningarna, klubbar och avdelningsombud samt företag med hängavtal. Digitalt publiceras de på medlemsidor (förtroendevalda) och i Fabriken (avdelningar) strax före/efter påskhelgen.